

32793 Preventief gezondheidsbeleid
Nr. 791 Brief van de staatssecretaris van
Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 november 2024

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg,

het RIVM rapport 'Kiezen voor een gezonde toekomst - Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024' aan. Op 1 december 2023 hebben de bewindspersonen van VWS uw Kamer de vooruitblik op deze Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) aangeboden met daarbij een eerste overzicht van de opgaven voor volksgezondheid, zorg en ondersteuning voor 2050.¹

Iedere vier jaar brengt het RIVM een langetermijnverkenning uit van de toekomstige ontwikkelingen van de volksgezondheid in Nederland. Hierin worden belangrijke trends en doorrekeningen in beeld gebracht, opgaven geformuleerd en handelingsopties weergegeven. De toekomst wordt hierbij niet voorspeld, maar wel verkend.²

De bewindspersonen van VWS stellen elke vier jaar een landelijke nota gezondheidsbeleid vast op het gebied van de publieke gezondheid. Dit volgt uit de Wet publieke gezondheid (artikel 13). Deze nota beschrijft de landelijke prioriteiten op het gebied van publieke gezondheid en geeft richting aan het lokale gezondheidsbeleid van gemeenten. De huidige nota 'Gezondheid breed op de agenda' heeft een looptijd van 2020-2024. In 2025 zal ik uw Kamer de nieuwe landelijke nota gezondheidsbeleid aanbieden, waarvoor de VTV-2024 een belangrijke bron is. Gelet op de relatie met de lokale nota's gezondheidsbeleid zal ik de beleidslijnen bespreken met vertegenwoordigers van de VNG, de GGDGHOR NL en een bredere afvaardiging van gemeenten en GGD'en.

De VTV-2024 laat zien dat de vergrijzing één van de grootste uitdagingen is die op Nederland afkomt richting 2050. De levensverwachting stijgt waarschijnlijk van 81,6 jaar in 2021 naar zo'n 86,5 jaar in 2050. De combinatie van vergrijzing en een hogere levensverwachting zal ervoor zorgen dat er in 2050 zo'n 4,8 miljoen 65-plussers zijn, tegenover ongeveer 3,6 miljoen nu. Veel mensen voelen zich in de toekomst wel voor een groot deel gezond en ervaren relatief weinig beperkingen. Graag verwijs ik u voor meer informatie over de lopende beleidsprogramma's naar de WOZO

¹ Kamerstuk 32 793, nr. 705.

² De complete VTV-2024 is te vinden via <https://www.volksgezondheidtoekomstverkenning.nl/vtv-2024> .

voortgangrapportages die uw Kamer twee keer per jaar ontvangt, de voortgangsbrief over de nationale dementiestrategie van de Staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg die uw Kamer in juni 2025 toekomt en de Mantelzorgagenda. Het RIVM noemt ook het belang van de sociale basis. De inzet is dat er in het zorg- en welzijnsakkoord aandacht is voor het opnemen van aanvullende afspraken over het versterken van deze sociale basis.

De VTV-2024 geeft duidelijk aan dat gezondheid en sociaaleconomische gezondheidsachterstanden voor een belangrijk deel worden bepaald door omstandigheden waarin mensen opgroeien, wonen en werken. Domeinoverstijgende inzet op gezondheid is dan ook een belangrijke toekomstrichting voor gezondheidsbescherming en gezondheidsbevordering. Uw Kamer ontvangt zo spoedig mogelijk de eerste contouren van een beleidsagenda *Health in all Policies* met de brede inzet van dit kabinet om de gezondheid te bevorderen en gezondheidsachterstanden terug te dringen. Beperkte gezondheidsvaardigheden kunnen bestaande gezondheidsachterstanden ook versterken volgens het RIVM. Daarom wordt ingezet op toegankelijke en begrijpelijke voorlichting, informatievoorziening en zorg. Dit helpt juist ook diegenen met beperkte gezondheidsvaardigheden, zoals mensen die laaggeletterd of niet digitaal vaardig zijn.

Zoals ook in eerdere VTV-edities werd gemeld, staat zowel de fysieke als de mentale gezondheid van jongeren onder druk. Jongeren hebben een steeds ongezonder leefstijl. Meer jongeren zullen overgewicht hebben, op steeds jongere leeftijd. Gezond eten en een gezonder gewicht, voldoende bewegen, matig alcoholgebruik en niet roken kunnen bijdragen aan een betere gezondheid. In de loop van 2025 ontvangt u het actieplan om vaperen onder jongeren te verminderen, de brief over de (voortgang van) de maatregelen om gezonde voeding te stimuleren en overgewicht te voorkomen en de gezamenlijke brief met de minister van Justitie en Veiligheid over het drugsbeleid. De druk op de mentale gezondheid raakt naast jongeren ook andere groepen in de samenleving. In deze VTV is aandacht voor maatschappelijke factoren die hierop van invloed zijn, zoals klimaatverandering, stress en de toenemende vraag naar mantelzorg. De inzet van het kabinet voor het verbeteren van de mentale gezondheid maakt onderdeel uit van de Hervormingsagenda Jeugd en de werkagenda mentale gezondheid en GGZ die uw Kamer medio 2025 ontvangt.

De VTV-2024 laat zien dat de zorgvraag in de eerstelijnszorg tot 2050 verder zal toenemen. Onder meer de groep mensen met één of meer chronische aandoeningen stijgt. Om de toenemende zorgvraag op te kunnen vangen, zet dit kabinet in op versterking van de eerstelijnszorg. Hierover is uw Kamer recent geïnformeerd.³ Uit de VTV-2024 blijkt ook dat het belangrijk blijft om weerbaar te

³ Kamerstuk 33 578, nr. 122.

zijn tegen bestaande en opkomende infectieziekten. Het is essentieel om ons voor te blijven bereiden op (nieuwe) infectieziekten en mensen hier tegen te beschermen, bijvoorbeeld door middel van vaccinaties. In de loop van 2025 wordt uw Kamer door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport geïnformeerd over weerbaarheid en infectieziektebeleid.

De VTV-2024 geeft aan dat een gezonde leefomgeving, het veranderende klimaat en onze gezondheid - nu en straks - onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Een ongezond buiten- en binnenmilieu veroorzaakt 4,5 procent van de ziektelast in Nederland, vooral door luchtvervuiling. Dat is een belangrijk aandachtspunt voor de grote veranderingen in de leefomgeving waar het kabinet aan werkt, waaronder woningbouw, landelijk gebied en ruimte voor economie. Nederland gezond houden vraagt daarom om een kabinetsbrede inzet en om het in samenhang aanpakken van deze grote maatschappelijke vraagstukken. De VTV-2024 wijst ook op de impact van de zorg op klimaat en milieu. De inzet van het kabinet om de (publieke) zorg en welzijn te verduurzamen zetten we voort. Dat is niet alleen goed voor het klimaat, maar ook voor het tegengaan van verspilling en voorkomen van onnodige kosten. Hierover is uw Kamer reeds geïnformeerd.⁴

Tot slot houdt het kabinet vast aan de ambitie van een gezonde generatie in 2040 zoals dat onder meer breed is omarmd door 70 partijen in het Nationaal Preventieakkoord en het Gezond en Actief en Leven Akkoord (GALA). Er wordt door het kabinet een samenhangende preventiestrategie uitgewerkt. In het eerste kwartaal van 2025 wordt uw Kamer hierover geïnformeerd. Deze strategie gaat in op de doelstellingen van het preventiebeleid en de inzet om deze te bereiken. Intensivering van de bestaande aanpak is hiervoor nodig, in het bijzonder via aanpassingen in de voedsel- en leefomgeving. Ik betrek dit bij de uitwerking van de preventiestrategie.

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
V.P.G. Karremans

⁴ Kamerstuk 32 813, nr. 1341.